

Не вистачає до кінця року електроенергії: повторна закупівля вважатиметься додатковою потребою?

Типова ситуація, коли наприкінці року не вистачає кіловат електричної енергії за укладеним договором про закупівлю. Тому в цій статті дізнаємось, як закупити електроенергію на поточний рік наприкінці цього ж року.

У період закупівель за особливостями здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених [Законом](#) України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування, затвердженими постановою КМУ [від 12.10.2022 № 1178](#) (далі — Особливості), усі замовники закуповують за єдиними вартісними межами, незалежно від того, замовники вони в окремих сферах господарювання чи ні.

Не вистачає електроенергії у зв'язку з непрогнозованим збільшенням ціни на електроенергію

Дійсно, уповноважена особа об'єктивно, в умовах війни, не може знати, що буде з цінами на ринку електроенергії. Тому непоодинокі випадки, коли, наприклад, замовник під час збільшення ціни за 1 кіловат електроенергії паралельно зменшує обсяги закупівлі.

Але зверніть увагу: у вищенаведеному випадку загальні **необхідні замовнику об'єми закупівлі не змінилися**. Об'єми були відомі заздалегідь, перед здійсненням основної річної закупівлі.

Під час планування такої закупівлі замовник визначив загальний плановий обсяг закупівлі електроенергії в кіловат-годинах для потреб підприємства на рік. Вважаємо, що той факт, що замовник зменшував обсяг у зв'язку з підвищенням цін на ринку, не свідчить, що в нього виникла додаткова потреба. Бо відома, планова потреба в обсягу закупівлі не змінилась.

У такій ситуації **рекомендуємо** замовникам «просумувати» закупівлі за «тотожними предметами закупівлі» та здійснити закупівлю за Особливостями, відштовхуючись від порогів, що вийшли:

якщо до 100 тис. грн — укласти прямий договір з подальшим звітуванням або провести спрощену закупівлю за наказом [ДП «Прозорро» № 25](#), або використати електронний каталог Prozorro Market (у разі закупівлі до 50 тис. грн відсутній обов'язок звітування в ЕСЗ, тільки оприлюднити річний план);

якщо від 100 тис. грн — провести відкриті торги з особливостями або рамкову угоду, або ЗПП, або, за наявності відповідних підстав, скористатись пунктом 13 Особливостей.

У період воєнного стану строки на проведення закупівель суттєво скорочено, тому **головне — вже в жовтні-листопаді промоніторити свої договори**, можливо, порадитись з ініціаторами таких закупівель / вашою бухгалтерією, щоб ЗАВЧАСНО виявити потребу в дозакупівлі електричної енергії, наприклад на грудень-2024.

Додаткова потреба VS лист Мінекономіки щодо планування закупівель

Чимало замовників, які опинилися в ситуації «нестачі» предмета закупівлі до кінця року, вважають, що такі випадки підпадають під додаткову потребу (*оскільки, наприклад, на додаткову закупівлю були виділені додаткові кошти / перерозподілено додаткові кошти*), та можуть вважати такий предмет новим предметом закупівлі, і, так би мовити, обнулити вартісні межі та, якщо це закупівля товару до 100 тис. грн, укласти прямий договір. Вважаємо це ризикованим рішенням, далі пояснимо чому.

Щодо нового предмета закупівлі. Чинне закупівельне законодавство не має такого поняття, як новий предмет закупівлі / новий предмет договору. Такі тези були викладені в рекомендаційному листі Мінекономіки № 3304-04/54160-06 від 03.09.2020 [«Щодо планування закупівель»](#).

Чіткого переліку випадків, за яких замовник може вважати потребу додатковою, законодавство також не встановлює (принаймні станом на дату написання цієї статті). Маємо умови, встановлені в пункті 15 Особливостей: *якщо у замовника виникла додаткова потреба (яку замовник не міг передбачити на момент здійснення закупівлі за тотожним предметом закупівлі) у здійсненні закупівлі за предметом закупівлі, закупівля за яким ним уже була здійснена у поточному році, очікувана вартість такого предмета закупівлі не додається до очікуваної вартості тотожного предмета закупівлі (тотожних предметів закупівель), закупівля яких була здійснена, а замовник вибирає вид закупівлі такого предмета закупівлі з урахуванням вартісних меж, визначених цими особливостями.*

Редакція порталу «Радник у сфері публічних закупівель» схиляється до думки, що довоєнним рекомендаційним листом Мінекономіки № 3304-04/54160-06 від 03.09.2020 у такому випадку користуватись недоцільно та вкрай ризиковано.

Коротке нагадування щодо розміру адміністративних стягнень, що може стосуватись теми цієї статті

Забороняється придбання замовниками товарів, робіт і послуг до/без проведення процедури закупівлі відкриті торги / використання електронного каталогу (у разі закупівлі товару), визначеної цими особливостями, та укладення договорів про закупівлю, які передбачають оплату замовником товарів, робіт і послуг до/без проведення процедури закупівлі відкриті торги / використання електронного каталогу (у разі закупівлі товару), визначеної цими особливостями (крім випадків, передбачених пунктами 9 і 13 цих особливостей). Замовник не має права ділити предмет закупівлі на частини з метою уникнення проведення процедури закупівлі відкриті торги / використання електронного каталогу (у разі закупівлі товару), визначеної цими особливостями.

Придбання товарів, робіт і послуг до/без проведення процедур закупівель:

- 1500–3000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (25 500–51 000 грн) на службових (посадових), уповноважених осіб замовника;
- 3000–5000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (51 000–85 000 грн) за ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за одне із цих правопорушень.

Укладення договорів, які передбачають оплату замовником товарів, робіт і послуг до/без проведення процедур закупівель / спрощених закупівель, визначених законом:

- 2000–10 000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (34 000–170 000 грн) на керівника підприємства / організації / установи.

Якби у випадку додатково виділених коштів / перерозподілу коштів / розірвання договору про закупівлю та необхідності здійснення нової закупівлі замовникам дозволили вважати це новим предметом закупівлі та новим предметом договору, аби не враховувати («сумувати») річну потребу у предметі закупівлі на рік за певним кодом ДК, то чому б це не вписати в Особливості, до яких вже було і так внесено 25 змін?

Тож, якщо вам не вистачає певного предмета закупівлі до кінця року, рекомендуємо «просумувати» закупівлі за «тотожними предметами закупівлі» та здійснити закупівлю за Особливостями, відштовхуючись від порогів, що вийшли ([шпаргалка уповноваженої особи щодо вартісних меж](#)). При цьому згідно з відповіддю Уповноваженого органу на запит № 504/2023 тотожність визначається за показником відповідної цифри ДК з урахуванням наказу № 708.

До речі, якщо це електрична енергія, то це доцільно здійснити за допомогою електронного каталогу Прозорро Маркет, [ось алгоритм](#).

Орієнтовні приклади застосування пункту 15 Особливостей

До шкільного закладу переведені учні з території бойових дій і, відповідно, їх потрібно терміново забезпечити безперебійним харчуванням на рівні з іншими учнями закладу; на баланс державного підприємства за рішенням вищестоячого органу передано нерухомий об'єкт, який необхідно забезпечити електроенергією для його експлуатації.

Якщо ви прийняли рішення щодо застосування пункту 15 Особливостей, вам можуть знадобитись:

[Протокол затвердження Річного плану закупівель відповідно до пункту 15 Особливостей \(додаткова потреба\);](#)

[Протокол затвердження змін до Річного плану закупівель відповідно до пункту 15](#)

Особливостей (додаткова потреба).

Загальні рекомендації

Колеги, ви повинні вміти та не боятись відстоювати власну позицію. Користуючись пунктом 15 Особливостей, рекомендуємо мати достатнє обґрунтування (*найкраще — документальне обґрунтування*) того, що додаткова потреба є дійсно такою, що є непередбачуваною, що виникла раптово.

Якщо ви маєте сумніви щодо того, що вам вдасться довести контролюючим органам, що дана закупівля відбувалась саме за «додатковою потребою», у такому випадку краще «просумувати» закупівлі за «тотожними предметами закупівлі» та здійснити закупівлю за Особливостями, відштовхуючись від порогів, що вийшли, оскільки порушення в такому випадку не можна буде констатувати (див. [шпаргалку уповноваженої особи замовника про адміністративну відповідальність](#)).